Príbeh novokresťanov, anabaptistov, habánov, hutteritov a novokrstencov z Veľkých Levár...

(Príbeh nielen o remeselníckej zručnosti ale aj o náboženskom odkaze a vplyve habánov na dejiny kresťanstva)

A tiež pozvánka na „Habánsky hodový jarmok“ 2019

prítomnosťou baptistov, duchovných potomkov anabaptistov (habánov) dosvedčiť, že

PRAVDA JE NESMRTEĽNÁ !

Obec Veľké Leváre, (po nemecky: Großschützen, po maďarsky: Nagy Lévárd) je 8 km severne od mesta Malacky v Bratislavskom kraji v Slovenskej republike.

Pravdepodobne je to kráľovská obec, pôvodne z 10. storočia ktorú obývali obráncovia pohraničia

„ lukostrelci“.

Osada bola spustošená počas tatárskych nájazdov a neskôr bola znovu osídlená nemeckými, slovenskými a maďarskými usadlíkmi.

Kráľ Ludvig I. ju v roku 1377 daroval svojím dôverníkom, grófom Szentgyorgyovi a Bazinimu. V listine vydanej Bratislavskou kapitulou 20. decembra 1378 a uloženej v Maďarskom národnom archíve v Budapešti sa spomína menom „Noglew“.

V r. 1488 panovník Mátyas Hunyadi obec daroval Johanes Haubitz de Pasthwitzek-ovi.

V 16.storočí sa Veľké Leváre stali majetkom rodiny Lembachovcov z Dolného Rakúska. Podľa daňovej súpisu z r. 1553 Lembach Lipot mal v obci 28 zdaňovaných usadlostí.

Uprostred 15. storočia okolie obsadili husiti, ktorí na území v susedných Gajaroch postavili svoj opevnený tábor.

V r. 1545 - 1547 sa tu na základe pozvania vtedajšieho veľkolevárskeho zemepána Bernarda z Lembachu usadili anabaptisti - habáni utekajúci z Porýnska. Boli to kresťania usilujúci sa žiť podľa poznanej pravdy z Biblie. Vyznanie svojej osobnej viery praktizovali krstom dospelých ponorením.

(grécky význam slova baptizó = ponoriť).

Vzorom pre ich spoločenstvá bol prvý kresťanský zbor v Jeruzaleme, podľa ktorého v tzv. habánskych dvoroch užívajúc spoločný majetok (mali všetko spoločné), odvádzali vysokokvalitnú remeselnícku prácu a snaživo praktizovali svoju vieru. Ich vyznaním bolo „len ten môže byť šťastný, kto druhého šťastným urobí“.

Ich dvor (Neuhof – Nový dvor) sa postupne vyvinul do jedného z najväčších na slovenskom území a stal sa významným remeselníckym strediskom so špecifickým spoločensko-náboženským, rodinným a hospodárskym životom ktorý sa riadil náboženskými zásadami Biblie a snahou o naplňovanie základných princípov Kristovho kráľovstva v umení šťastného života.

Za poznanú pravdu boli ochotní strpieť aj prenasledovanie vrchnosťou a prijať aj mučenícku smrť.

Takú, takmer pred 500 rokmi podstúpil aj ich zakladateľ, reformátor Balthazár Hubmaier, odsúdený vo Viedni na smrť verejným upálením. Jeho posledné slová predtým ako ho plamene umlčali boli: „ PRAVDA JE NESMRTEĽNÁ“.

V rokoch 1621 - 22 následne, v niekoľkých vlnách, pokračovali habáni v migrácii pred narastajúcim tlakom rekatolizácie do Sedmohradska (Erdélyi) na základe pozvania a ochrany ktorú in ponúkol tamojší panovník Gábor Bethlen.

Anabaptisti vo Veľkých Levároch postavili aj modlitebňu ktorá bola v roku 1760 v rámci rekatolizácie adaptovaná na barokovú kaplnku pre „obrátencov“ z anabaptizmu. Od čias nemecky hovoriacich usadlíkov je známe aj nemecké pomenovanie obce „Großschützen“ ale tiež slovenské pomenovanie Veľke Leváre.

Panovníčka Maria Terézia výnosom, (tolerančný patent) z r. 1762 prinútila v ríši pozostalých anabaptistov – hutteritov k účasti na katolickych omšiach. O rok neskôr, v r. 1763 ich prinútila tvdršími nástrojmi na katolíckú konverziu.

„Doposiaľ trpení anabaptisti“ už tam nemali byť ďalej trpení, ich hovorcovia mali byť zbavení svojich úradov a jednotlivo mali byť odovzdaní katolíckym kňazom za účelom príslušného „vzdelávania“. Tí, ktorí počas 6 týždňov „nekonvertujú“ mali byť uvrhnutí do vyhnanstva“. (doživotne - galeje) ....

Namiesto 6 týždňov, dokonca aj po uplynutí dvoch rokov dostávala kráľovná správy o tvrdohlavom vzdorovaní anabaptistov. Následne boli ich viacerí kazatelia zatknuti a uväznení. V r. 1766 bolo nutné dokonca nasadiť armádu ktorá násilne, fyzickým nátlakom donucovala hutteritov k účasti na omši. V období vlády Jozefa II. sa Jezuiti uchylili k násilnej rekatolizácii obyvateľov, zhabali habánske kódexy a nahradili ich textami katolíckych publikácií.

Vďaka vynaliezavosti anabaptistov, ktorí v r. 1761 zamurovali 126 rukopisov tlačených anabaptistických kódexov, sa tieto uchovali. Boli objavené v r.1961 a Adolfom Maisom boli reprintom publikované.

Od roku 1782 boli ešte stále konfiškované „zakázané“ knihy, v množstvách naplňujúcich vozy, ktorými boli dopravované do Pozsonyu (Bratislavy). Z týchto, sa 26 „hutterských kódexov“ dostalo do sídla diecézy Esztergom-u (Ostrihomu).

Do susedného Sobotišťa v r. 1787 prišiel kňaz, jezuita Jozef Heinrich, aby anabaptistov – hutteritov primäl k „obráteniu“. Kázal po nemecky i slovensky. Anabaptisti sa neľahko vzdávali svojej viery. Časť tých, ktorí dobrovolne neodišli, prijali rekatolizaciu.

Anabaptisti vo Veľkých Levároch si vo svojich habánskych dvoroch udržali svoje majetkové spoločenstvá až do r.1863. Neskôr splynuli s moravským a slovenským obyvateľstvom. Ich pamiatku uchováva „habánsky dvor“ na námestí ktorého stojí baroková kaplnka, prestavaná z pôvodnej anabaptistickej modlitebne. V jej jednom kúte stojací malý organ (vraj) darovala Mária Terézia rekatolizovaným hutteritom).

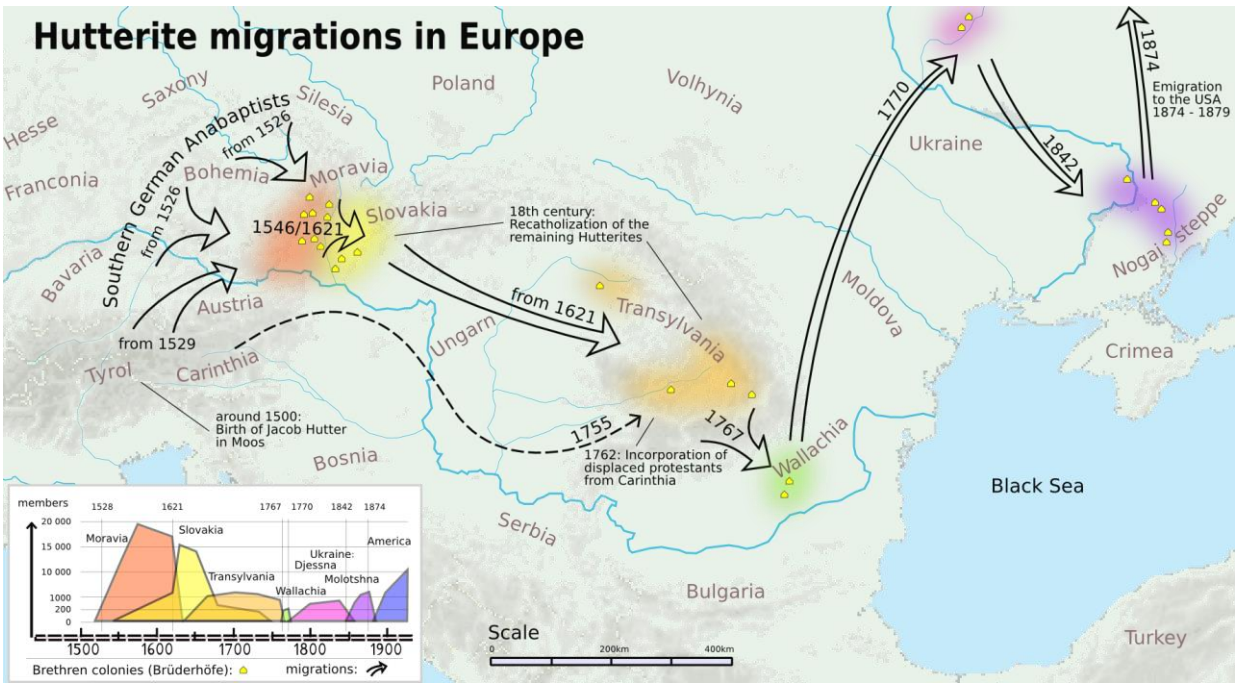

HABÁNSKY HODOVÝ JARMOK

Nedeľa 30. 6. 2019 v Habánskom dvore vo Veľkých Levároch

PROGRAM

9.00 **Remeselnícky jarmok** – ukážky habánskych remesiel
Spoločnosť pre zachovanie habánskych tradícií z Maďarska
10.00 **Slávnostná svätá omša** pred habánskou kaplnkou
11.00 **Pašiový príbeh Kristovho utrpenia**
Študenti umeleckej školy z Maďarska
12.30 **Životný príbeh habánov zo 16. storočia** – rocková opera
Študenti umeleckej školy z Maďarska
13.30 **Slávnostné otvorenie**
13.40 **Dychová hudba Malačané**
15.00 **Bella Torres** – skupina historického šermu z Martina
15.30 **Musica Ursusica** – stredoveká hudba
16.00 **Divadlo Zelienka** – rozprávka O hlúpej žene
16.40 **Bella Torres** – historická súťaž
17.00 **Musica Ursusica** – stredoveká hudba
17.30 **Bella Torres** – historická súťaž
17.45 **DFS Leváranek**
18.30 **Záhoráci** – zábava s hudobnou skupinou
Bella Torres – ohňová šou po zotmení

SPRIEVODNÉ AKCIE

9.00 – 19.00 **Otvorené Habánske múzeum**
Prehliadky múzea so sprievodcom
o 15.00, 16.00 a 17.00 h
9.00 – 19.00 **Milan Hruboš a nasledovníci**
Výstava na plote – obrazy a fotografie
14.00 – 18.00 **Tvorivé dielne pre deti** – výroba hlinených predmetov na hrnčiarskom kruhu, maľovanie na tvár a iné
14.00 – 18.00 **Historická strelnica**
Luk a kuša pre deti i dospelých
15.00 – 18.00 **Prehliadka rímskokatolíckeho kostola**
so sprievodcom – výstup na vežu
Historický kolotoč – ruské koleso
Ochutnávka starých habánskych jedál
Polievka z pečeného mäsa, habánske placky, habánsky nápoj, ručná výroba masla.
Dozviete sa z akých surovín habáni vyrábali pivo a iné zaujímavosti.
Ochutnávka sviatočného koláča grenzkoch

Obec Veľké Leváre | Bratislavský samosprávny kraj | MALACKY | AMEDIAL

Vstup na všetky akcie voľný